

I N M E M O R I A M

NIKOLAJ PAVLOVIĆ ABAKUMOV

Nedavno je stigla vijest iz Sovjetskog Saveza da je u Groznom, Sjeverni Kavkaz, 9. lipnja 1965. preminuo Nikolaj P. Abakumov, dugogodišnji profesor Tehničkog fakulteta u Zagrebu. Svojim nastavnim, naučnim i stručnim radom ostavio je duboki trag u geodeziji naše zemlje, a njegovi učenici rade širom Jugoslavije.

Profesor Abakumov rodio se je 4. ožujka 1882. u Ljgovu, Kurska gubernija, Rusija. Polazio je klasičnu gimnaziju u Ostrogorsku, a završio je srednju školu i položio ispit zrelosti u Penzi 1901. Tada se je upisao na vojno kijevsko učilište, koje je završio 1903. Učestvuje u rusko-japanskom ratu. Godine. Kao oficir služi u Taškentu i digne 1910. upisao se je na geodetski odjel Nikolajevske više vojne akademije i od 1912. do 1914. proveo je na praktičnim radovima iz geodezije i astronomije na opservatoriju Pulkovo. Položio je diplomski ispit i učestvuje u određivanju razlike duljina Pariz—Pulkovo opažajući u pariškom opservatoriju ali ga prekida Prvi svjetski rat, u kojem je učestvovao kao oficir glavnog štaba. Godine 1918. stupa na dužnost astronoma geodetske uprave Ukrajine i pozvan je da predaje geodeziju na Višem tehničkom institutu u Kijevu. Slijedeće godine predaje Višu geodeziju na Geografskom odjelu fizikalno-matematičkog fakulteta Kijevskog univerziteta, a istodobno predaje vojnu topografiju na Vojnom učilištu. Iste je godine postao načelnik ukrajinske glavne geodetske uprave 1919. i 1920. učestvuje u građanskom ratu i koncem 1920. napušta Rusiju.

Početkom 1921. godine počinje njegov rad u Astronomsko-geodetskom odsjeku Vojno-geografskog Instituta u Beogradu i tu radi u svojstvu trijanglera na postavljanju i mirenju trijangelacije viših redova u Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji. Slijedeće godine sudjeluje pri mirenju bazisa kod Prizrena, Prilepa i Strumice. Godine 1924. bio je član komisije za izbor projekcionih sistema generalne direkcije katastra. U 1926. godini sudjelovao je pri određivanju razlike geografskih duljina u okviru Međunarodnog geodetskog saveza, a slijedeće godine obavlja astronomske radove u Makedoniji.

U listopadu 1927. godine izabran je za ugovornog redovitog profesora Tehničkog fakulteta u Zagrebu i od tada, pa sve do siječnja 1951. drži Katedru za višu geodeziju i astronomiju na Tehničkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Pored živog nastavnog rada ne zapušta naučni rad i objavljuje niz naučnih rasprava, započeti još 1916. u Pulkovu. Vršiti astronomska mjerenja

Nikolaj Pavlović Abakumov

na Zvezdarnici Hrv. prirodoslovnog društva na Popovu tornju i razvija veliku djelatnost, koja se uspješno završava izgradnjom Astronomskog paviljona Geodetskog odjela Tehničkog fakulteta (sada Geodetskog fakulteta) u Maksimiru. Osiguravši na taj način instrumentalne mogućnosti izveo je niz određivanje geografske duljine, geografske širine i azimuta u astronomskom paviljonu u Maksimiru i astronomskoj tački Sljeme izučavajući gibanje polova i odklon vertikala. Za vrijeme rata pokazuje svoj patriotizam odbijajući usprkos pritisku državljanstvo takozvane Nezavisne Države Hrvatske i 1945. prima sovjetsko državljanstvo.

Poslije Oslobođenja učestvuje u savjetničkoj funkciji pri organiziranju geodetskih radova, a za uspješan naučni rad na polju geodezije i astronomije izabran je 1948. dopisnim članom Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti. Godine 1951. napušta Jugoslaviju i radi najprije u Budimpešti, a zatim u Taškentu, gdje ostaje sve do odlaska u penziju. Kao umirovljenik preselio se u Grozni, da bi posljednje godine života proveo u krugu obitelji svoje kćerke i unučadi. Premda daleko od Jugoslavije živo prati razvoj na polju geodezije i aktivno učestvuje pišući u Geodetskom listu.

Djelujući skoro četvrt stoljeća na Tehničkom fakultetu odgojio je brojne geodetske inženjere, a i nekoliko generacija rudarskih inženjera. Svoje golemo znanje znao je predati svojim studentima, a svojim prisnim i očinskim ophođenjem zadobio je ljubav i privrženost svih svojih slušača. Objavljujući blikacija obogatio je geodetsku i astronomsku literaturu naše zemlje osiguravši time sebi trajan spomen. Astro-

nomski paviljon u Maksimiru je također njegovo djelo, koje mu osigurava trajnu zahvalnost i onih geodetskih inženjera, koji nisu bili njegovi neposredni učenici. Svojom djelovanjem u struci, kako među kolegama na fakultetu, tako i među geodetima širom zemlje uživao je najveći autoritet, a svojom vedrom čudi i toplom ljudskošću stekao je brojne prijatelje. Svojom očinskom brigom uvijek spremnom za pomoć i savjet svojim suradnicima zadobio je njihovu privrženost i postao uzorom za ugledanje u radu i ophođenju. Provevši cijeli svoj život u neprekidnom radu zadužio je ne samo svoju Rusiju, nego i svoju drugu domovinu Jugoslaviju. Smrt profesora Abakumova izazivlje osjećaj žalosti i gubitka kod svih njegovih prijatelja, učenika i poznanika, koji će mu usačuvati trajnu uspomenu.

Slava i hvala profesoru
Abakumovu!

Leo Randić

SJEĆANJE NA ING. ORLIĆA

Nedavno mi je slučajno dospjelo u ruke sarajevsko »Oslobođenje« iz prošle godine, u kojemu je na jednoj strani u kutu, pored slike poznatog druga bilo kratko napisano:

Nikola Orlić

»Trinaestog novembra 1964. godine nakon kratke i teške bolesti preminuo je Inž. Nikola Orlić — Savjetnik. Smrću našeg druga Nikole naši kolektivi gube vrijednog radnika i odličnog druga«.

Republički Sekretarijat za saobraćaj i puteve i Republički fond za puteve.

Epitetoni »vrijednog suradnika i odličnog druga uistinu se mogu dati Nikoli Orliću, a da to ne budu samo uobičajeni kurtoazni izrazi u ovakovim prilikama. Kad sam to pročitao sjetio sam se moga poznanstva s Orlićem još iz doba studija u Pragu, pa nakon Oslobođenja, kada sam ga sretao u raznim prilikama prilikom društveno-stručnih manifestacija. Zato mi je bilo nekako tjeskobno pri pomisli zar je moguće da se u njegovoj sredini nije mogao naći niko tko bi o njemu u našem listu napisao bar nekoliko redaka, pa makar i onih konvencionalnih, kurtoaznih o odličnom drugu, koji će nam ostati u trajnoj uspomeni. Nažalost događa se to često u našim stručnim sredinama i sa mnogim drugim. A ja sam tražio i molio prilog za list. Obećavano je i eto prošla je godina dana, i na taj drugarski gest se zaboravilo.

Ovo što ću napisati jesu uistinu samo fragmenti i sjećanja jer ne raspolazem sa podacima, da bih mogao dati autentičan prikaz života i rada pok. Orlića.

Studirali smo zajedno na geodetskom odjelu TVŠ u Pragu. Diplomirao je 1937. godine. Prije rata bavio se civil-

nom geodetskom praksom, a za vrijeme rata bio je u njemačkom zarobljeništvu, gdje je surađivao u Udruženju geodetskih stručnjaka i pozitivno se odnosio prema NOB-u u zemlji.

Po dolasku iz zarobljenništva uključuje se aktivno u poslijeratne akcije oko obnove i izgradnje zemlje, postaje direktor Geodetske uprave BiH i profesor iz geodezije na Šumarskom fakultetu u Sarajevu. Sretali smo se u nizu navrata, a 1948. bili smo opet zajedno dva mjeseca na TVŠ u Zürichu, kada smo zajedno i stanovali.

Zatim ga jedno prilično dugo vrijeme nisam sretao. Kada sam ga ponovno sreo, bilo je to jednom prilikom u Titogradu, bio je već iskusni stručnjak u projektiranju i gradnji putova u Crnoj Gori. Na tim radovima radio je prilično dugo, bio je i na specijalizaciji

iz tog stručnog područja u Zap. Njemačkoj odakle mi je donio na poklon vrijednu stručnu literaturu, znajući da se tom materijom također bavim.

Stalno je želio da se vrati u svoje Sarajevo, i kad mu je to uspjelo, kad je našao i svoju životnu drugaricu i osnovao svoj dom, snašla ga je ta teška i nesmiljena bolest kojoj je i podlegao.

Moja sjećanja na druga Orlića, i ako smo ponekad bili različitih shvaćanja i gledanja, ne mogu biti drugačija nego sjećanja na dobrog druga, uvijek nasmijana i vesela, spremnog da pomogne, koja eto nisu izbljedila ni nakon tako dugog vremena od njegove tragične i prerane smrti. Nadam se da će on takav ostati u sjećanju mnogih drugova koji su ga poznavali.

M. J.

IN MEMORIAM ŽARKO DODER

Iznenada 21. marta 1965. godine umro je drug Zarko Doder, geodeta, šef-analičko-planskog odseka Zavoda za fotogrametriju u Beogradu.

Smrt druga Dodera mnogo je ožalostila sve one koji su ga poznavali i sa kojima je radio kao izvršilac na raznim vrstama geodetskih radova, kao i one kojima je on bio rukovodilac u proteklih pet godina.

Drug Zarko Doder rođen je 21. jula 1913. godine u Ulogu (Nevesinje, S. R. BiH).

Geodetsku srednju tehničku školu završio je 1932. godine u Beogradu i odmah se zaposlio u Odeljenju katastra i državnih dobara gde je ceo period sve do završetka drugog svetskog rata proveo na radovima novog katastarskog premena, na teritoriji Srbije, u katastarskim sekcijama Guća, Bajina Bašta, Kučevo, Kumanovo i Prokuplje.

Odmah posle oslobođenja radio je u Komisiji za naseljavanje boraca tj. na kolonizaciji u Vojvodini sve do kraja 1947. godine.

U periodu od 1948—1954. godine radio je na terenskim i kancelarijskim radovima gradskog premera Novog Sada, na određivanju, opažanju i računanju mreže veznih tačaka i trigonometrijskih tačaka III i IV reda.

U periodu od 1955—1959. godine prešao je na rad u fotogrametrijsko

odeljenje. Unutarnjim konkursom u Zavodu izvršen je izbor najboljih drugova i drugarica, koji su završili šestomesečni kurs i osposobljeni za te radove. Među njima bio je i drug Doder.

Zarko Doder

Stičući za ove četiri godine veliko iskustvo na fotogrametriji, početkom 1960. godine postavljen je za šefa sek-

cije i dobio je zadatak da formira sekciju u Prijepolju s tim da se na terenu izvrše sve pripreme za aerostimanje pojasa reke Lima a zatim sve ostale operacije potrebne za dobijanje terenskog originala karte 1 : 10 000.

U 1961. i 1962. godini sa uspehom kao šef sekcije rukovodi radovima na određivanju, stabilizaciji, opažanju i računanju mreže trigonometrijskih tačaka III i IV reda u sekcijama Rogatica i Bugojno.

Po odluci Upravnog odbora u proleće 1963. godine odlazi u APV — Novi Sad (sekcija Ruma — tri meseca) radi specijalizacije na komasacionim radovima.

Sredinom 1963. godine formira sekciju u Paliću a 1964. godine u Bavanšću i Beloj Crkvi s tim da se na terenu izvrše sve pripreme za aerostimanje, a zatim sve ostale operacije potrebne za dobijanje terenskog originala karte 1 : 5 000.

Početkom 1965. godine učestvuje u konkursu za upražnjeno radno mesto šefa analitičko-planskog odseka u Zavodu za fotogrametriju, konkursna komisija kao prvog predlaže druga Dodera, a Upravni odbor potvrđuje njegov izbor.

Neposredno posle ovog izbora, upoznajući se i preuzimajući novu dužnost šefa analitičko-planskog odseka, podmukla bolest iznenada 21. marta 1965. godine prekratila je njegov život.

Napred kratko izlaganje o kretanju u službi druga Dodera potsetiće nas da je to čovek koji je preko 25 godina sa uspehom obavljao razne terenske i kancelarijske geodetske radove kao izvršilac, da je kroz praksu stekao ogromno iskustvo, i da ga je baš takav rad doveo na rukovodeći položaj gde su još više do izražaja došle njegove organizacione i stručne sposobnosti u poslednjih pet godina.

Svakom poslu bilo da ga je obavljao kao izvršilac ili rukovodilac pristupao je sistematski i vrlo solidno. Jedna velika osobina koju je gajio bila je štednja, racionalnost i ekonomič-

nost. Tu svoju osobinu dosledno je sprovodio svugde i na svakom mestu a bio je i propagator da to postane osobina svakog člana kolektiva, jer je tu video ogromne unutarnje rezerve, a u krajnjoj liniji veliku korist svakog člana kolektiva, a i kolektiva kao celine.

Uporno se borio za kvantitet, ali je također iz dana u dan bio nepokolebljivi borac za kvalitet geodetskih radova.

Drug Doder u pravom smislu reči izgario je na poslu, nije bio od onih koji su gledali na radno vreme, njemu su pred očima stalno bile obaveze i interes kolektiva. Takav je ostao do poslednjeg dana života.

Pored savesnog izvršavanja svih zadataka na svome radnom mestu drug Doder bio je istaknuti društveno politički radnik. Biran je i bio je predsednik Sindikalne podružnice. U periodu od 1956. do 1959. godine kao predsednik stambene komisije za raspodelu stanova u Zavodu sa puno uspeha obavio je povereni mu zadatak, pokazujući mnogo smisla za rešavanje stambene problematike sa postojećim raspoloživim stambenim fondom Zavoda.

Na terenu gde je stanovao aktivno je radio u Socijalističkom savezu, a u Savezu boraca i Udruženju rezervnih oficira i podoficira biran je u mesne, opštinske i gradske forume.

Bio je aktivan i disciplinovan član Društva geodetskih inženjera i geometara ističući se svojim radom u aktivu našeg Zavoda.

Član Saveza komunista Jugoslavije bio je od januara 1952. godine.

Smrću druga Dodera geodetska struka izgubila je jednog vrlo solidnog, savesnog i pedantnog stručnjaka. Mi koji smo sa njim radili i saradivali ostaće nam u trajnoj uspomeni, nezaboravljajući ni u jednom momentu sve njegove osobine koje su ga krasile i koje su ga uzdigle do te visine da je služio kao primer kakav čovek treba da bude u današnjoj našoj Socijalističkoj zajednici.

Borivoje Bujić